EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.5.23.
COM(2022) 604 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Ciprus 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Ciprus 2022. évi stabilitási programját

{SWD(2022) 604 final} - {SWD(2022) 640 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Ciprus 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Ciprus 2022. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[3] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást, és az Unió által finanszírozott jelentős fiskális impulzust biztosít. Hozzájárul a gazdaság helyreállításához, valamint a fenntartható és növekedésösztönző reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása céljából, egyúttal fokozza a tagállamok gazdaságainak rezilienciáját és potenciális növekedését. Támogatja továbbá a fenntartható államháztartás megerősítését, valamint közép- és hosszú távon ösztönzi a növekedést és a munkahelyteremtést. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nyújtott, tagállamonkénti maximális pénzügyi hozzájárulást 2022. június [XX-án/-én] aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

(2) A Bizottság 2021. november 24-én elfogadta az éves fenntartható növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2022. évi európai szemeszterét. A

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

jelentés kellően figyelembe vette a szociális jogok európai pillérének további végrehajtására vonatkozó közös kötelezettségvállalást, amelyet az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság 2017. november 17-én hirdetett ki, majd a 2021. májusi portói szociális csúcstalálkozón újólag megerősített. Az Európai Tanács 2022. március 25-én jóváhagyta a 2022. évi éves fenntartható növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság 2021. november 24-én az 1176/2011/EU rendelet[4] alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Ciprus azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is, amelyet a Tanács 2022. április 5-én elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2022. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot, amelyet a Tanács 2022. március 14-én elfogadott.

(3) A világjárványból való kilábalás időszakában Ukrajna ellen indított orosz invázió jelentősen megváltoztatta a geopolitikai és gazdasági környezetet. Az inváziónak a tagállamok gazdaságára gyakorolt hatása például az energia- és élelmiszerárak emelkedésében, valamint a növekedési kilátások romlásában tükröződik. A magasabb energiaárak különösen az energiaszegénységben élő vagy az energiaszegénység kockázatának kitett legkiszolgáltatottabb háztartásokat sújtják. Az Unió emellett az Ukrajnából menekülő emberek példátlan mértékű beáramlásával is szembesül. Erre való tekintettel 2022. március 4-én első ízben aktiválták[5] az átmeneti védelemről szóló irányelvet, amely biztosítja a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek számára az EU-ban való jogszerű tartózkodás jogát, valamint az oktatáshoz és képzéshez, a munkaerőpiachoz, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz és a szociális ellátásokhoz való hozzáférést.

(4) Az európai szemeszter a gyorsan változó gazdasági és geopolitikai helyzetet figyelembe véve 2022-ben újraindítja az átfogó gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációt, ugyanakkor a 2022. évi éves fenntartható növekedési jelentésben foglaltaknak megfelelően a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtási követelményeihez is igazodik. Az elfogadott helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek a 2019. és 2020. évi szemeszter ciklusában kiadott releváns országspecifikus ajánlások összességét vagy egy jelentős részét érintik. A 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlások – a módosított terv benyújtásának időpontjáig kiadott országspecifikus ajánlások mellett – ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(5) Az általános mentesítési rendelkezést 2020 márciusa óta alkalmazzák[6]. A 2021. március 3-i közleményében[7] a Bizottság kifejtette azon álláspontját, hogy az általános mentesítési rendelkezés deaktiválására vagy további alkalmazására

---

4 Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

5 A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata (2022. március 4.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről (HL L 71., 2022.3.4., 1. o.).

6 A Bizottság közleménye a Tanácsnak a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési záradékának alkalmazásáról, Brüsszel, 2020. március 20., COM(2020) 123 final.

7 A Bizottság közleménye a Tanácsnak – Egy évvel a Covid19-járvány kitörése után: a fiskális politikai válasz, Brüsszel, 2021.3.3., COM(2021) 105 final.

vonatkozó döntést a gazdaság állapotának átfogó értékelése alapján kell meghozni, és ehhez fő mennyiségi kritériumként az uniós vagy az euróövezeti gazdasági aktivitásnak a válság előtti (azaz a 2019. végi) állapothoz viszonyított szintjét kell figyelembe venni. Az Európában zajló háborúval összefüggésben a megnövekedett bizonytalanság és a gazdasági kilátásokat övező számottevő lefelé mutató kockázatok, továbbá az energiaárak példátlan emelkedése és az ellátási láncok tartósan fennálló zavarai indokolttá teszik a Stabilitási és Növekedési Paktumban foglalt általános mentesítési rendelkezés alkalmazásának 2023-ig történő meghosszabbítását.

(6) A 2021. évi stabilitási programról szóló 2021. június 18-i tanácsi véleményben alkalmazott megközelítés alapján a költségvetési irányvonal jelenleg a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, de a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrecionális bevételi intézkedések nélküli) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető a legjobban[8]. Az általános költségvetési irányvonalon túl – annak értékelése érdekében, hogy a nemzeti költségvetési politika prudens-e, és összetétele elősegíti-e a zöld és digitális átállással összhangban lévő fenntartható helyreállítást – figyelmet kell fordítani a (diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül és a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések nélkül számított) nemzeti finanszírozású[9] elsődleges folyó kiadások és a beruházások alakulására is.

(7) A Bizottság 2022. március 2-án közleményt fogadott el, amelyben átfogó költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2023-ra, ezáltal támogatva a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak előkészítését, egyúttal erősítve a szakpolitikai koordinációt[10]. A Bizottság megjegyezte, hogy a 2022. évi téli előrejelzésben felvázolt makrogazdasági kilátások alapján a 2020–2022-ben követett, támogató jellegű aggregált költségvetési irányvonalról 2023-ban célszerűnek tűnik áttérni egy lényegében semleges aggregált költségvetési irányvonalra, ugyanakkor készen kell állni a változó gazdasági helyzetre való reagálásra A Bizottság véleménye szerint a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlásokban továbbra is differenciáltan kell kezelni a tagállamokat, és figyelembe kell venni az országok közötti esetleges átgyűrűző hatásokat. A Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy stabilitási és konvergenciaprogramjukban is juttassák érvényre az iránymutatást A Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy szorosan nyomon követi a gazdasági fejleményeket, és szükség szerint – de legkésőbb a szemeszter tavaszi fordulójában, 2022 májusának végén – kiigazítja gazdaságpolitikai iránymutatását.

(8) A 2022. március 2-án közzétett költségvetési iránymutatásnak megfelelően a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlások figyelembe veszik a gazdasági kilátások romlását, a fokozott bizonytalanságot és más lefelé mutató kockázatokat, valamint a téli előrejelzéshez képest magasabb inflációt. E megfontolások fényében a költségvetési válaszintézkedések részeként bővíteni kell a zöld és digitális átállásra, valamint az

---

8 A költségvetési irányvonalra és annak összetételére vonatkozó, ebben az ajánlásban szereplő becslések a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzésének alapjául szolgáló feltételezésekre épülő bizottsági becslések. A Bizottság középtávú potenciális növekedésre vonatkozó becslései nem tartalmazzák a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét képező, a potenciális növekedést adott esetben fokozó reformok kedvező hatását.

9 Nem a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és nem más uniós alapokból finanszírozott kiadások.

10 A Bizottság közleménye a Tanácsnak a 2023. évi költségvetés-politikai iránymutatásról, Brüsszel, 2022.3.2., COM(2022) 85 final.

energiabiztonságra irányuló közberuházásokat, továbbá meg kell őrizni a legkiszolgáltatottabb háztartások vásárlóerejét, ezáltal célzott és átmeneti intézkedésekkel enyhítve az energiaárak megugrásának hatását, és mérsékelve a másodlagos hatásokból eredő inflációs nyomást. Változatlanul rugalmas költségvetési politikát kell folytatni, hogy az lépést tudjon tartani a gyorsan változó körülményekkel, és az egyes országok költségvetési és gazdasági helyzetének függvényében differenciált megközelítést kell alkalmazni, többek között azzal összefüggésben, hogy mennyire érinti az adott országot a válság és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek beáramlása.

(9) 2021. május 17-én Ciprus az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 20-án elfogadta Ciprus helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[11]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Ciprus kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldköveket és célokat továbbra is teljesítettnek lehessen tekinteni.

(10) Ciprus 2022. május 5-én benyújtotta 2022. évi nemzeti reformprogramját, 2022. május 2-án pedig 2022. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK rendelet 4 cikkében megállapított határidővel. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2022. évi nemzeti reformprogram a Ciprus által a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén elért eredményekről összeállított/készített/benyújtott féléves jelentést is tükrözi.

(11) A Bizottság 2022. május 23-án közzétette a Ciprusra vonatkozó 2022. évi országjelentést[12]. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2019-ben, 2020-ban és 2021-ben elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Ciprus által elért eredményeket, és a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla alapján számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Ciprus általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés hiányosságokat tárt fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokkal kapcsolatban, valamint új és kialakulóban lévő – többek között az ukrajnai orosz invázióból eredő – kihívásokat azonosított. A jelentés értékelte továbbá a Ciprus által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(12) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján Ciprus vonatkozásában részletes vizsgálatot végzett, amelynek eredményeit 2022. május 23-án közzétette.[13] A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Ciprus esetében túlzott makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Nevezetesen a folyó fizetési mérleg jelentős hiánya

---

[11] A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 20.) Ciprus helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 10686/2021; ST 10686/2021 ADD 1).

[12] SWD(2022) 604 final.

[13] SWD(2022) 628 final.

számottevően romlott a Covid19-válság alatt, ami további teherként rakódik az egyébként is magas külső adósságra, illetve az államháztartás és a magánszektor adósságára, továbbá a pénzügyi ágazatban – a jelentős mértékű csökkenése ellenére – változatlanul magas a nemteljesítő hitelek aránya.

(13) Ciprus 2022. május 2-án benyújtotta 2022. évi stabilitási programját. A Tanács megvizsgálta Ciprus 2022. évi stabilitási programját, és véleményét különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(14) A Tanács 2020. július 20-i ajánlásában felkérte Ciprust, hogy az általános mentesítési rendelkezéssel összhangban 2020 és 2021 folyamán hozzon meg minden szükséges intézkedést a világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és a későbbi helyreállítás támogatása érdekében. Az ajánlásban szerepelt továbbá, hogy Ciprus – amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik – folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, egyúttal fokozza a beruházásokat. Az Eurostat által hitelesített adatok alapján Ciprus költségvetési hiánya a 2020. évi 5,8 %-ról 2021-ben 1,7 %-ra csökkent. Ciprus költségvetés-politikai válasza 2021-ben támogatta a gazdasági helyreállítást, míg az ideiglenes szükséghelyzeti támogatási intézkedésekre fordított kiadások GDP-arányosan a 2020. évi 3,6 %-ról 2021-ben 3,9 %-ra növekedtek. A Ciprus által 2021-ben hozott intézkedések összhangban vannak a 2020. július 20-i tanácsi ajánlással. A kormány által 2020-ban és 2021-ben elfogadott diszkrecionális költségvetési intézkedések átmeneti jellegűek voltak, illetve azokat más intézkedések ellensúlyozták. Az Eurostat által hitelesített adatok alapján az államadósság 2021-ben a GDP 103,6 %-ának felelt meg.

(15) A 2022. évi stabilitási program költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv realista. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2022-ben 2,7 %-kal, 2023-ban pedig 3,8 %-kal nő. Ehhez képest a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése alacsonyabb, 2022-re 2,3 %-os, 2023-ra pedig 3,5 %-os reál-GDP-növekedést vetít előre, ami elsősorban azzal magyarázható, hogy előrejelzésében a Bizottság gyengébb külső kereslettel számol, azaz a nettó export hozzájárulását negatívra várja szemben a stabilitási programban 2022-re előre jelzett visszafogott értékkel. A 2022. évi stabilitási programjában a kormány azzal számol, hogy Ciprus 2022-re eléri az egyensúlyi költségvetési helyzetet, 2023-ban pedig a GDP 0,4 %-ának megfelelő költségvetési többlettel zár. A 2022. évi javulás elsősorban a szükséghelyzeti intézkedések többségének megszüntetésével magyarázható. A program szerint a GDP-arányos államadósság 2022-ben várhatóan 93,9 %-ra, majd 2023-ban 88,2 %-ra csökken. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése 2022-re a GDP 0,3 %-ának, és 2023-ra 0,2 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol. Ez alacsonyabb a 2022. évi stabilitási programban előre jelzett hiánynál, ami azzal magyarázható, hogy előrejelzésében a Bizottság konzervatívabb megközelítést alkalmazott a várható adóbevételekre. A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése nagyjából hasonló GDP-arányos államadóssággal számol: 2022-ben 93,9 %-kal, 2023-ban pedig 88,8 %-kal.

A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése alapján a kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) potenciális növekedése jelenleg 2,6 %-ra becsülhető. Ez a becslés azonban nem tartalmazza a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét képező reformok hatását, amelyek élénkíthetik Ciprus potenciális növekedését.

(16) 2022-ben a kormány fokozatosan megszüntette a Covid19-válságra válaszul hozott intézkedések többségét, így az ideiglenes szükséghelyzeti támogatási intézkedések

kiadásai az előrejelzések szerint a 2021. évi 3,9 %-ról 2022-ben a GDP 0,1 %-ára csökkennek. A költségvetési hiányt befolyásolják az energiaár-növekedés gazdasági és társadalmi hatásainak ellensúlyozása érdekében hozott intézkedések, amelyek a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése szerint 2022-ben a GDP 0,2 %-át fogják kitenni, 2023-ban pedig várhatóan megszüntetésre kerülnek.[14] Ezek az intézkedések elsősorban a szegényebb háztartásoknak nyújtott szociális transzfereket, az energiafogyasztás után fizetendő közvetett adók mérséklését és a kis- és a nagykereskedelmi tüzelőanyagárakra bevezetett árplafont foglalják magukban. Az intézkedéseket ideiglenesként jelentették be, amennyiben azonban az energiaárak 2023-ban is magasak maradnak, ezen intézkedések némelyike továbbra is hatályban maradhat. Ezen intézkedések egy része – nevezetesen a háztartások áramszámláját terhelő adókulcs csökkentése, a fogyasztói díjak csökkentése és az olajszármazékokat terhelő fogyasztási adók csökkentése – nem célzott. A költségvetési hiányt emellett a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségei is befolyásolják, amelyek a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése szerint 2022-ben a GDP 0,1 %-át, 2023-ban pedig 0,2 %-át fogják kitenni[15].

(17) A Tanács 2021. június 18-án azt ajánlotta, hogy Ciprus[16] 2022-ben – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által biztosított költségvetési impulzusra támaszkodva – tartsa fenn a támogató költségvetési irányvonalat, és tartsa fenn a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Az ajánlásban szerepelt továbbá, hogy Ciprus – amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik – folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, ugyanakkor a növekedési potenciál élénkítése céljából fokozza a beruházásokat.

(18) A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése és a Ciprus 2022. évi stabilitási programjában foglalt információk alapján 2022-ben nagyjából semleges, a GDP +0,1 %-ának megfelelő költségvetési irányvonal valószínűsíthető, míg a Tanács támogató költségvetési irányvonalat javasolt[17]. A Tanács ajánlásának megfelelően Ciprus továbbra is támogatni kívánja a helyreállítást, amihez a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből addicionális beruházásokat tervez finanszírozni. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és az egyéb uniós alapok által finanszírozott kiadásoknak a gazdasági aktivitáshoz való pozitív hozzájárulása az előrejelzések szerint 2021-hez képest a GDP 0,7 %-ával nő. A nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 2022-ben 0,6 százalékpontnak megfelelő restriktív hatást gyakorolnak a költségvetési

---

14 Az adatok a 2021 ősze óta hozott intézkedések éves költségvetési költségeinek szintjét mutatják, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

15 A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából az EU-ba érkező személyek teljes száma 2022 végére várhatóan fokozatosan eléri a 6 milliót. A földrajzi eloszlásukra vonatkozó becslés a meglévő diaszpóra méretén, a befogadó tagállam relatív népességén, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek EU-n belüli tényleges eloszlásán alapul (a 2022. márciusi adatok szerint). Az egy főre jutó költségvetési költségek esetében a becslések a Bizottság Közös Kutatóközpontjának Euromod mikroszimulációs modelljén alapulnak, figyelembe véve mind a pénzbeli juttatásokat, amelyekre az érintettek jogosultak lehetnek, mind az olyan természetbeni juttatásokat, mint például az oktatás és az egészségügyi ellátás.

16 A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Ciprus 2021. évi stabilitási programját (HL C 304., 2021.7.29., 58. o.).

17 A mutató negatív (pozitív) előjele az elsődleges kiadások növekedésének a középtávú gazdasági növekedéshez viszonyított többletére (hiányára) utal, ami expanzív (restriktív) költségvetési politikát jelez.

irányvonalra[18]. Ciprus így nem tervezi fenntartani a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2022. évi növekedése előreláthatólag 0,2 százalékpontos, lényegében semleges hatást gyakorol az általános költségvetési irányvonalra. Ez magában foglalja a magasabb energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak kezelésére irányuló intézkedések addicionális hatását (a GDP 0,1 %-a), valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem költségeit (a GDP 0,1 %-a).

(19) A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzésében – változatlan szakpolitikát feltételezve – 2023-ban a GDP +0,1 %-ának megfelelő költségvetési irányvonalra számít[19]. Ciprus az előrejelzés szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat 2023-ban továbbra is a helyreállítást támogató addicionális beruházások finanszírozására használja fel. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és az egyéb uniós alapok által finanszírozott kiadásoknak a gazdasági aktivitáshoz való pozitív hozzájárulása az előrejelzések szerint GDP-arányosan 0,3 százalékponttal nő 2022-höz képest. A nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 2023-ban 0,1 százalékpontnak megfelelő restriktív hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra[20]. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése előreláthatólag 0,1 százalékpontos, lényegében semleges hatást gyakorol az általános költségvetési irányvonalra. Ez magában foglalja a megnövekedett energiaárak kezelését célzó intézkedések kivezetésének hatását (a GDP 0,2 %-a), valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem addicionális költségeit (a GDP 0,1 %-a).

(20) A 2022. évi stabilitási program a költségvetési többlet fokozatos növekedését vetíti előre: 2024-ben a GDP 1,5 %-ára, 2025-ben pedig 1,7 %-ára. A költségvetési hiány tehát a tervek szerint a program időhorizontján belül a GDP 3 %-a alatt marad. Ezek az előrejelzések bizonyos közkiadások – különösen a támogatások – csökkenését és más kiadások növekedésének korlátozását feltételezik, beleértve a folyó termelőfelhasználást és a természetbeni társadalmi transzfereket. A tervek szerint a GDP százalékában kifejezett közberuházások is csökkenni fognak a 2022-es csúcsot követően. A program szerint a GDP-arányos államadósság 2025-ig várhatóan csökkenni fog: 2024-ben 81 %-ra, majd 2025-ben 76,7 %-ra mérséklődik. A Bizottság elemzése alapján az államadósság fenntarthatóságát övező kockázatok középtávon közepesnek tűnnek.

(21) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv a 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Ezek kezelik a Tanács által az európai szemeszter keretében 2019-ben és 2020-ban Ciprusnak címzett országspecifikus ajánlásokban felvázolt gazdasági és társadalmi kihívások összességét vagy jelentős részét, valamint a terv elfogadásának

[18] Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan 0,0 százalékpontos, tehát semleges hatást gyakorolnak.

[19] A mutató negatív (pozitív) előjele az elsődleges kiadások növekedésének a középtávú gazdasági növekedéshez viszonyított többletére (hiányára) utal, ami expanzív (restriktív) költségvetési politikát jelez.

[20] Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan 0,2 százalékpontos restriktív hatást gyakorolnak.

időpontjáig kiadott országspecifikus ajánlásokat. Ezek különösen az államháztartással és az egészségügyi ellátással, a munkaerőpiaccal és a szociálpolitikával, az oktatással és a készségekkel, a köz- és magánberuházásokkal, a zöld és digitális átállással, a közszféra működésének javítását célzó strukturális reformokkal, a korrupció elleni küzdelemmel, valamint a bankszektorban a nemteljesítő hitelek csökkentésének megkönnyítésével kapcsolatosak.

(22) Ciprus helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtása várhatóan hozzájárul a zöld és digitális átállás terén való további előrelépéshez. A Ciprus éghajlat-politikai célkitűzéseit támogató intézkedések a terv teljes allokációjának 41 %-át, míg a digitális célkitűzéseket támogató intézkedések a terv teljes allokációjának 23 %-át teszik ki. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervnek – a releváns mérföldkövekkel és célokkal összhangban történő – teljes körű végrehajtása segíteni fogja Ciprust a Covid19-válság következményeiből való gyors kilábalásban, egyúttal megerősíti rezilienciáját. Az átfogó szakpolitikai stratégia iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében a helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint a terven túlmutató egyéb gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtása szempontjából változatlanul nagy jelentőséggel bír a szociális partnerek és más érdekelt felek szisztematikus bevonása.

(23) Ciprus 2021. december 30-án benyújtotta a partnerségi megállapodást és a kohéziós politika egyéb programozási dokumentumait[21]. A 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban Ciprusnak a 2021–2027-es kohéziós politikai alapok programozása során figyelembe kell vennie a vonatkozó országspecifikus ajánlásokat. Ez előfeltétele annak, hogy a kohéziós politikai alapokból nyújtandó pénzügyi támogatás eredményesebbé váljon és a lehető legnagyobb hozzáadott értéket biztosítsa, egyúttal előmozdítja az említett alapok és más uniós eszközök és alapok közötti koordinációt, kiegészítő jelleget és koherenciát. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai programok sikeres végrehajtása a zöld és digitális átállást, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztést támogató beruházások szűk keresztmetszeteinek felszámolásától is függ.

(24) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Ciprusnak további kihívással kell szembenéznie az állami tulajdonban lévő vállalatok irányításával kapcsolatban. Az irányítási rendszer hiányosságokat mutat a nemzetközi normák (pl. a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet állami tulajdonban lévő vállalatok irányítására vonatkozó iránymutatásai és a Világbank állami tulajdonban lévő vállalatok irányítására vonatkozó eszköztára) tekintetében, ami rontja Ciprus termelékenységét és üzleti környezetét. Különösen a pénzügyi teljesítmény és a közcélok fokozott átláthatósága és elszámoltathatósága növelné az állami tulajdonban lévő vállalatok hatékonyságát és eredményességét. Ugyanígy növelné a hatékonyságot a bevált módszerek bevezetése, például az állami tulajdonban lévő vállalatok vezető testületeibe történő jelölések esetén az érdemeken alapuló és átlátható eljárás, valamint az állami tulajdonban lévő vállalatok tulajdonosi funkciójának áthelyezése a szakpolitika-orientált szakminisztériumokból egy erre a célra kijelölt központi szervhez. Hatékonyabbá tenné ezeket a piacokat, felgyorsítaná a

[21] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról. HL L 231., 2021.6.30., 159. o.

zöld és digitális átállást, és hozzájárulna a gazdaság diverzifikálásához a kereskedelmileg életképes piacok megnyitása ott, ahol az állami tulajdonban lévő vállalatok jelenleg erőfölényben vannak (pl. megújuló energiaforrások). Az állami tulajdonban lévő vállalatokkal kapcsolatos intézkedések hatékonyabbá tennék az irányítást Cipruson, a helyi és külföldi vállalkozások piacát pedig méltányosabbá és átláthatóbbá tennék. Ez összhangban van Ciprus hosszú távú stratégiájának célkitűzéseivel és az azt alátámasztó cselekvési tervvel (az „Állami tulajdonban lévő vállalatok modernizálása és az innováció és a hatékonyság megfelelő ösztönzőinek megteremtése” elnevezésű kezdeményezés keretében). Az állami tulajdonban lévő vállalatok irányításának javítását célzó szakpolitikák elősegíthetik az államadósság csökkentését, mivel az állami tulajdonban lévő vállalatok jobb irányítása növelné az állami szektor hatékonyságát. Emellett hozzájárulhat az üzleti környezet javításához és a potenciális növekedés fokozásához is.

(25) Az EU állam-, illetve kormányfői által a versailles-i nyilatkozatban megfogalmazott megbízatás alapján kidolgozott REPowerEU terv célja, hogy a lehető leghamarabb megszüntesse az Európai Unió függőségét az Oroszországból importált fosszilis tüzelőanyagoktól. E célból a tagállamokkal folytatott párbeszéd során meghatározzák a legmegfelelőbb nemzeti, regionális és uniós szintű projekteket, beruházásokat és reformokat. Ezen intézkedések célja általában véve a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés csökkentése és a fosszilis tüzelőanyagok Oroszországból történő behozatalának kiváltása.

(26) Cipruson a megújuló energiaforrásokban rejlő teljes potenciál még inkább felszabadítható és felgyorsítható lehet, különösen az engedélyezési eljárások további egyszerűsítése és a napenergia-létesítményekbe való további beruházások révén. Ciprus jelenleg nem használ gázt, bár az energiaszerkezet 85,6 %-át az olaj teszi ki. Tekintettel arra, hogy a világpiacokon az energiaárak nagymértékben ingadoznak, a ciprusi gazdaság fenntarthatósága szempontjából alapvető fontosságú, hogy csökkenjen az olajtól való súlyos függősége. Az olajellátás teljes mértékben az importtól függ, bár 1 %-os értékével az Oroszországból származó olajbehozatal jóval elmarad a 23 %-os uniós átlagtól[22]. Az energiaellátás diverzifikálása és az importfüggőség csökkentése érdekében Ciprus számára előnyös lenne, ha felgyorsítaná a hidrogénnel kompatibilis gáz import-infrastruktúrájának és a további villamosenergia-összeköttetések fejlesztését a megújuló energiaforrások elterjedésének elősegítése érdekében. A földgázhoz kapcsolódó új infrastrukturális és hálózati beruházásoknak lehetőség szerint időtállónak kell lenniük olyan szempontból, hogy a fenntartható üzemanyagokra való későbbi átállításuk révén biztosítható legyen hosszú távú fenntarthatóságuk. Emellett ki lehetne terjeszteni és fel lehetne gyorsítani az energiahatékonysági politikákat, többek között a közlekedés területén is, hogy megfékezzék az energiafogyasztás növekedését, amely jelentősen meghaladja az uniós átlagot. Az energiahatékonysági intézkedések várhatóan hozzájárulnak a lakosság nagy hányada (20,9 %) által tapasztalt energiaszegénység kezeléséhez is, többek között adott esetben a kohéziós politikai alapok felhasználásával. Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére, valamint a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyság növelésére irányuló törekvések további fokozására lesz szükség ahhoz, hogy Ciprus megfeleljen az „Irány az 55%!” célkitűzéseinek.

[22] Eurostat (2020), Az orosz import részesedése a földgáz, a kőolaj és a feketeszén teljes importjából. Az EU-27 átlagát tekintve a teljes behozatal az EU-27-en kívülről származó behozatalon alapul. Ciprus esetében a teljes behozatal magában foglalja az EU-n belüli kereskedelmet is. Az olaj magában foglalja a nyersolajat és a finomított olajtermékeket.

(27) Míg a klímasemlegességre való átállás és a fosszilis tüzelőanyagok kivezetésének felgyorsítása számos ágazatban jelentős szerkezetátalakítási költségekkel fog járni, Ciprus a kohéziós politika keretében igénybe veheti az igazságos átmenet mechanizmust, hogy enyhítse az átállás társadalmi-gazdasági hatásait a leginkább érintett régiókban. Emellett a foglalkoztatási lehetőségek javítása és a társadalmi kohézió erősítése érdekében Ciprus igénybe veheti az Európai Szociális Alap Pluszt is.

(28) A Bizottság értékelése fényében a Tanács megvizsgálta a 2022. évi stabilitási programot, és véleményét[23] az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(29) Az euróövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács azt ajánlotta, hogy az euróövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlás végrehajtása érdekében. Ciprus esetében ezt különösen az alábbi 1. és 2. ajánlás tükrözi.

(30) A Bizottság által elvégzett részletes vizsgálat és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2022. évi nemzeti reformprogramot és a 2022. évi stabilitási programot. A Tanácsnak az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásait az alábbi 1., 2., 3. és 4. ajánlás tükrözi, Az 1. és 2. ajánlás hozzájárul az euróövezetre vonatkozó ajánlások, különösen az első és a negyedik euróövezeti ajánlás végrehajtásához is. Az 1. ajánlásban említett költségvetés-politikai intézkedések hozzájárulnak többek között a magas államadóssághoz kapcsolódó egyensúlyhiányok kezeléséhez. A 2. ajánlásban említett szakpolitikák hozzájárulnak többek között a magánszektor magas adósságállományához kapcsolódó egyensúlyhiányok kezeléséhez azáltal, hogy korlátozzák a magánszektor túlzott eladósodását. Emellett a gazdaság diverzifikálása révén kezelik a magas államadóssághoz és a folyó fizetési mérleg hiányához, valamint a nemteljesítő hitelek magas állományához kapcsolódó egyensúlyhiányokat. A 3. ajánlásban említett szakpolitikák hozzájárulnak többek között a magas államadóssághoz kapcsolódó egyensúlyhiányok kezeléséhez azáltal, hogy növelik az államháztartás hatékonyságát és a hosszú távú növekedést, valamint a magán- és a külső adóssághoz kapcsolódó egyensúlyhiányok kezeléséhez a hosszú távú növekedés fokozása révén. A 4. ajánlásban említett szakpolitikák hozzájárulnak többek között a magas külső adóssághoz kapcsolódó sérülékenységek hosszabb távú kezeléséhez,

AJÁNLJA, hogy Ciprus 2022-ben és 2023-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023-ban biztosítsa, hogy a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal, figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Álljon készen arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a RePowerEU és más uniós alapok felhasználásával fokozza a zöld és digitális átállásra, illetve az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat. A 2023 utáni időszakban folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére irányuló költségvetési politikát.

[23] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

2. Folytassa helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtását a 2021. július 28-i tanácsi végrehajtási határozatban foglalt mérföldkövekkel és célokkal összhangban. A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó kohéziós politikai programok végrehajtásának megkezdése céljából gyorsan zárja le a programozási dokumentumokról a Bizottsággal folytatott tárgyalásokat.

3. Hozzon intézkedéseket az állami tulajdonban lévő vállalatok irányításának javítására a nemzetközi normákkal összhangban.

4. Összességében csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való függést, és még inkább diverzifikálja az energiaellátást a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsításával, különösen az engedélyezési eljárások további egyszerűsítésével és a fotovoltaikus energia bővítésével. Kapcsolja össze az energiahálózatokat a szomszédos országokkal, valamint terjessze ki és gyorsítsa fel az energiahatékonysági intézkedéseket, többek között a közlekedési ágazatban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök